

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemstraat 41, Maastricht, Telefoon 2077. **Mederedacteurs:** Jos. Cremers, Looiersgracht 5, Maastricht, Tel. 208. **Dr. H. Schmitz S. J.**, Ignatius College, Valkenburg (L.), Telef. 35. **R. Geurts**, Echt. **Penningmeester:** ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366 ten name v.h. Nat. hist. Gen., Maastricht. **Drukkerij v.h. Cl. Goffin**, Nieuwstr. 9, Tel. 45.

Versijnt **Vrijdags** voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: G. H. Waage. Frans Sonnevile. — Aankondiging Maandelijksche Vergadering op Woensdag 6 Nov. 1935. — Nieuwe leden. — Verslag van de Maandelijksche Vergadering op Woensdag 2 October 1935. — C. M. van Eggermont. Het transport van voedingsstoffen bij *Aralia chinensis* en de anatomische bouw van den stengel, mit einer deutschen Zusammenfassung. — Tom Het reukvermogen onzer inlandsche vogels. — Robert Leruth. Exploration biologique des cavernes de la Belgique et du Limbourg hollandais. XXle Contribution. Deuxième liste des grottes visitées. — H. Schmitz S.J. Bemerkungen zu einigen Lundbeck'schen Phoridenbeschreibungen. — Klaus Günther. Ueber einige Phasmoiden aus der Sammlung des Herrn Dr. C. Willemse, Eijgels-hoven. — Prof. Dr. F. Rüschkamp. Saperda octopunctata Scop. (tremulae F.), ein seltener für Niederland neuer Bockkäfer. — A. De Wever. Mespilus germanica L.

FRANS SONNEVILLE

Hoe weinig kon ik vermoeden, Frans, toen je mij, als gewoonlijk, na afloop der middaglessen goeden dag zei, ik 14 uur later moest hooren, dat je er niet meer was, dat je waart gestorven.

En toen ik enkele uren later aan je doodsponde stond en me voor 't laatst gegund werd je nog eens te zien, toen vlogen de 12 jaren, die je me als amanuensis ter zijde hebt gestaan, voorbij.

Toen ik uit 't noorden hierheen kwam, hebben wij samen vele tochten gemaakt door 't jou zoo goed bekende Z.Limburg, ben je me 'n gids geweest en heb je me zoo vele schoone en merkwaardige dingen in dat mooie gebied laten zien.

Op school was je de steeds opgeruimde, trouwe helper. Onder de vele goede eigenschappen, die je had, vielen mij vooral op je blijde opgeruimdheid en je groote hulpvaardigheid. Allen, die je gekend hebben in school, leeraren en



leerlingen, zij allen zagen in jou een hulp en een steun. Nooit deden zij te vergeefs een beroep op je. En dat je door hen Frans genoemd werd, was niet, omdat ze je minder achtten. Integendeel. 't Was een uiting van genegenheid, waardeering, vriendschap.

Die genegenheid, die waardeering en vriendschap merkte je, wanneer je door onze stad ging. Hoevelen heb je niet zien komen op 't Sted. Gymnasium en de Gem. H.B.S. ? Hoevelen heb je niet zien gaan ? En wanneer deze leerlingen, volwassen geworden, zich vestigden in onze stad,

dan was steeds een blijde lach om hun mond en klonk het vol genegenheid: „Dag Frans !” wanneer zij jou ontmoetten. Magistraat of burger, arts of advocaat of apotheker, jou groetten ze allen. Lij een deel van onze oude stad.

En dat ik nu in ons „Maandblad” woorden van droefheid, waardeering en dank schrijf, zal

niemand, die ons Genootschap eenigszins van nabij kent, verwonderen.

Geen vergadering, of je had een grootere of kleinere mededeeling, een klein geschenk voor 't Museum. Steeds weer bleek ons, hoe nauwkeurig je had waargenomen. Niets ontsnapte aan je aandacht. En was er iets bijzonders in 't Museum, een lezing met lichtbeelden, jij was op je post, ongevraagd. Was er veel werk, een tentoonstelling in voorbereiding, van je bezetten tijd wist je nog een paar uur af te zonderen, om te helpen.

Voor dit alles dankt 't Genootschap jou van harte.

Thuis zullen allen je missen, je vrouw, je dochters, maar vooral je zoolang verbeide kleine jongen.

Op school laat je een leegte achter.

In ons Genootschap niet minder.

Rust in vrede.

Maastricht, 25 Oct. '35. G. H. WAAGE.

Maandelijksche Vergadering
op WOENSDAG 6 NOV. 1935
in het Natuurhistorisch Museum, precies 6 uur.

NIEUWE LEDEN.

Mr. H. H. Kortebos, St. Lambertuslaan 10 a, Maastricht; R. K. Leeszaal en bibliotheek, Bredestraat 17, Maastricht.

**VERSLAG VAN
DE MAANDELIJSCHES VERGADERING
OP WOENSDAG 2 OCTOBER 1935.**

Aanwezig de dames: A. Kemp-Dassen en E. Wolf, benevens de heeren Jos. Cremers, P. H. Schmitz S.J., P. Marres, L. Grossier, J. Vos, H. Jongen, Fr. Sonnevile, J. Cremers, J. Visser, Fr. v. Rummelen, P. Bouchoms, J. Maessen, Br. Bernardus, Br. Christophorus, M. Mommers, M. Kemp, D. v. Schaik, H. Kreutzer, G. Waage.

De heer van Rummelen kreeg het woord voor het houden van zijn voordracht, getiteld: „De waarde van floristische onderzoekingen voor de tektoniek”.

Na opgemerkt te hebben, dat hij in verband met het onderwerp, de plantenverbreiding alleen van geo-tektonisch standpunt wil beschouwen, schetst spreker de verbreiding van de zinkflora in het Geuldal. Steunende op de onderzoekingen van Kurris en Pagnier (zie ons Maandblad, Jaargang 1925, blz. 88), bespreekt hij het zinkgehalte van den bodem in het verbreidingsgebied der zinkflora. De zinkzouten worden bij overstromingen der Geul in den bodem gebracht. Dit geschiedt alleen zuidelijk van de samenvloeiing der Geul met de kalkrijke beken (de Mechel, Gulp, Selzerbeek en Eijserbeek).

De groote hoeveelheden fijn verdeelde kalk, die door het water dezer beken meegevoerd worden, slaan de zinkzouten neer. Bij overstroming kan dus geen zink meer in den bodem afgezet worden. Zuidelijk van Mechelen (brug) houdt daardoor de zinkflora op. Dat deze beken deels door kalkvrije, deels door kalkrijke gebieden stroomen, vindt zijn oorzaak in tektonische verschijnselen, hoofdzakelijk storingen (bodemscheuren). Er bestaat dus een direct verband tusschen de tektoniek en het voorkomen der zinkflora in dit gebied.

Een verband tusschen flora en tektonische verschijnselen komt vaker voor, dan men oogenschijnlijk meent. Om dit te kunnen opmerken is het noodig het verband tusschen bodem en plantengroei te kunnen beoordeelen. In ons gebied komen hiervoor in aanmerking:

de kalkminnenden: *Allium ursinum* (Daslook), *Carex pendula* (Hangende zegge), *Clematis vitalba* (Boschrank), *Viscum album* (Vogellijm) en *Origanum vulgare* (Wilde Marjolein); de kiezelzuurminnenden: *Pteris aquilina* (Adelaarsvaren), *Sarothamnus scoroparius* (Brem), *Digitalis purpurea* (Vingerhoedskruid) en *Teucrium scorodonia* (Wilde Salie);

op glauconiethoudende bodems: *Pulmonaria officinalis* (Longkruid).

Met enkele teekeningen licht spreker toe, dat het voorkomen van kalkminnenden direct naast kiezelzuurminnenden niet zeldzaam is. Dit vindt zijn oorzaak hierin, dat de kalkminnenden met hun wortelgestel in de kalkhoudende bodems doordringen, en de kiezelzuurminnenden of in verweeringsgronden der kalkbodems, of wel in afgestort kiezelzuurrijk materiaal wortelen. Uit dergelijke gemengde plantenassociaties kan men dus geen tektonische conclusies trekken.

Treft men daarentegen gesloten groepen kalkminnenden aan, die scherp begrensd zijn door een hiervan afwijkende plantenassociatie, dan kunnen tektonische oorzaken hieraan ten grondslag liggen.

Met sprekende voorbeelden, door teekeningen toegelicht, verduidelijkt spreker deze verschijnselen voor de Storing van Schin op Geulle en de Storing van Benzenrade, waar men Krijt in zijdelingsch contact met Oligoceene zanden aantreft.

Doch ook buiten het kalkgebied kan men de aanwezigheid eener storing soms aan den plantengroei herkennen. Dit is o.a. het geval bij de Feldbiss in de Brunssummerheide. Hier liggen naast elkaar, door de Feldbiss gescheiden, Mioceene zanden en Pliocene zanden met ingesloten kleilagen. Over de kleilagen vloeit water, dat in de dalhelling te voorschijn treedt. Op de Mioceene schol treft men een *Callunetum* aan. Op de Pliocene oostelijke schol vindt men een kap van *Calluna* (Struikheide) en daarmee in de natte tot vochtige dalhelling *Sphagnum* (Veenmos), *Erica* (Dopheide) en andere moerasplanten.

Uit het medegedeelde volgt volgens spreker, dat het nauwkeurig karteeren van planten van belang kan zijn voor het opsporen van tektonische verschijnselen in den bodem.

De Voorzitter dankte den heer van Rummelen voor zijn mooie en duidelijke voordracht.